

SÄHKÖVERKKOJEN VAHVISTAMINEN PIELISEN KARJALASSA

1. **Valtion talousarvion mukainen hallinnonala, johon esitys kuuluu**
Liikenne- ja viestintäministeriö
2. **Valtion talousarvion mukainen momentti (jos tiedossa)**
Ei tiedossa
3. **Esityksen/hankkeen nimi (määrärahan käyttötarkoitus)**
Sähköverkkojen vahvistaminen Pielisen Karjalassa
4. **Kustannusarvio (kokonaiskustannusarvio ja valtion rahoitusosuus/esitetyn määrärahan osuus)**
Vaaralinjan alustava reittisuunnittelu 0,5 milj. euroa.

YVA:n ja yleissuunnitelman laadinta 8 milj. euroa.

5. **Toimenpiteiden kuvaus ja esityksen/määrärahan perustelut sekä taustatiedot:**

Pielisen Karjalan kunnat Juuka, Lieksa ja Nurmes esittävät, että kantaverkon vahvistaminen ja erityisesti ns. Itä-Suomen Vaaralinjan – 400 kV kantaverkon runkoyhteyden Kainuusta Pohjois-Karjalan kautta Etelä-Karjalaan – toteuttaminen nostetaan välittömästi valtakunnallisen edunvalvonnan ja energiapolitiikan kärkitoimenpiteisiin. Pielisen Karjala sijaitsee tällä hetkellä koko Suomen heikoimmassa asemassa kantaverkon näkökulmasta: 400 kV -yhteyksiä ei ulotu alueelle lainkaan, ja nykyinen 110 kV -verkko rajoittaa ratkaisevasti niin teollisuuden kasvua, energiamurroksen etenemistä kuin investointien käynnistymistä. 400 kV Vaaralinjan yhteystarve on esitetty Pohjois-Karjalan maakuntakaavassa.

Kantaverkon puutteet ovat nousseet kriittisiksi samaan aikaan, kun Itä-Suomen energiatoimijat, teollisuus ja kunnat valmistautuvat mittaviin investointeihin uusiutuvaan energiaan, vedyn tuotantoon, aurinkosähköön sekä sähköintensiivisiin tuotantoratkaisuihin. Pelkästään Pohjois-Karjalassa on lähivuosille suunnitteilla 17 energiahanketta arvoltaan noin 1,4 miljardia euroa. Nämä hankkeet eivät voi edetä ilman vahvaa 400 kV -runkoa ja riittävää siirtokapasiteettia. Samoin datakeskusten ja uuden teollisuuden sijoittumismahdollisuudet Pielisen Karjalaan ovat tällä hetkellä kiinni kantaverkon kehityksestä.

Pielisen Karjalalla on huomattava uusiutuvan energian potentiaali, mutta sen hyödyntäminen on pysähdyksissä. Tuulivoiman rakentaminen ei etene Puolustusvoimien aluevalvontaan liittyvien rajoitteiden vuoksi, eikä kantaverkkoa ole vahvistettu vastaamaan tulevaa tuotantoa tai kulutusta. Ensimmäisen kompensatioalueen perustaminen Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon ja Kainuun tuulivoima-alueille on välttämätöntä, ja se avaisi mahdollisuuden jopa 4–6,5 miljardin euron tuulivoimainvestoinneille. Samalla kantaverkon vahvistaminen on yhdistettävä aluevalvonnan uudistamiseen, jotta energiamurros voisi käynnistyä aidosti itäisimmässä Suomessa.

Fingridin uusi kehittämissuunnitelma siirtää Itä-Suomen yhteyksiä vuosien 2033–2040 aikahaarukkaan ja tekee niistä mahdollisia vain, jos investoinnit ehtivät ensin edetä. Tämä aikataulu on Itä-Suomen energiamurroksen ja aluekehityksen näkökulmasta täysin riittämätön. Energiamurros edellyttää kantaverkkoa – ei toisinpäin. Pielisen Karjala ei voi odottaa 10–15 vuotta infrastruktuurilta, joka muualla Suomessa on jo saatavilla.

Tämän vuoksi valtion tulee tehdä poliittinen päätös 400 kV Vaaralinjan toteuttamisesta ja määritellä hankkeelle selkeä, investoijia palveleva etenemispolku. Seuraavat vaiheet on käynnistettävä viipymättä: alustava reittisuunnittelu, ympäristövaikutusten arviointi sekä yleissuunnittelu. Aikataulun tulee olla sellainen, että investointipäätös voidaan tehdä vuosikymmenen loppupuolella ja rakentaminen toteuttaa 2030-luvun alkupuolella. Samalla tulee varmistaa, että viranomaisprosesseja – kuten lunastuslupien käsittelyä – nopeatetaan ja resursoidaan.

Pielisen Karjala on valmis tekemään oman osansa. Energiayhtiöillä on valmiutta edistää hankkeita, kunnilla on tahtotila yhteistyöhön, ja alueen yrityksillä on merkittävä investointihalukkuus, mikäli siirtokapasiteetti turvataan. Kuntien, valtion, Fingridin ja investoijien välille tarvitaan yhteinen valmisteluryhmä, jotta kantaverkon kehittäminen, aluevalvonnan uudistaminen ja teollisten investointien käynnistyminen voidaan sovittaa yhteen noin viiden vuoden aikaikkunaan.

Kantaverkon vahvistaminen Pielisen Karjalassa on välttämätön edellytys alueen elinvoimalle, työllisyydelle ja teolliselle kehitykselle. Samalla se vahvistaa Suomen energiaomavaraisuutta, huoltovarmuutta ja vihreän siirtymän kansallista etenemistä. Pielisen Karjala ei saa jäädä pysyvästi kantaverkon katvealueeksi – alueen jääminen ilman 400 kV -yhteyttä on koko Suomen alueellisen tasa-arvon ja kilpailukyvyn näkökulmasta kestäväntöntä.

Tämän vuoksi Juuka, Lieksa ja Nurmes esittävät, että 400 kV Vaaralinja nostetaan kiireellisesti seuraavien vuosien valtakunnallisiin päätöksiin ja että sen suunnittelu ja toteutus aloitetaan viipymättä yhteistyössä valtion ja alueellisten toimijoiden kanssa.

6. Esityksen luonne (määrärahaesitys/lakialoite/muu)

Määrärahaesitys

7. Toteuttamisvalmius (ideavaihe/suunnittelu käynnissä/toteutusvalmis)

Suunnitteluvalmius

8. Toteutusaikataulu

Suunnittelu- ja toteuttamisaikataulu vv. 2026–2034

- 1) Alustava reittisuunnittelu
- 2) YVA 2027-2028
- 3) Investointipäätös 2028
- 4) Valmistuminen 2033-2034

9. Yhteystiedot

Lieksan kehitys Oy LieKe, Pielisen Karjalan Kehittämiskeskus Oy, Lieksan ja Nurmeksen kaupungit sekä Juuan kunta